

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. IV. Impotentia subsequens nullo casu dirimit Matrimonium, etiam
ratum tantum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

198. Obligatio radicalis ad copulam est fundamentum mutua societas.

Ergo secundum D. Aug. præcipuus finis Matrimonij est liberorum procreatio. Ac proinde hæc causalis falsa est: Quia in potestate sua conjugem habet, propriaque facta est priori vinculo, idè uti potest ejus corpore ad procreationem liberorum: falsa, inquam, est, si per prius vinculum intelligas vinculum mutua societatis, excluso jure, etiam radicali, ad copulam; vera autem hæc causalis: Quia in potestate sua conjugem habet, propriaque facta est posteriori vinculo, id est, quia dominium habet indissolubile conjugis ad prolis procreationem & educationem, idè uti potest ejus corpore ad mutua obsequia, quia hæc ordinata sunt ad debitam prolis procreationem & educationem. Quapropter vinculum vel obligatio, saltem radicalis ad carnalem copulam, est fundamentum, ut possit esse vinculum indissolubile mutua societatis.

Resp. Hic quasi ad arg. Pontij.

Latius hæc deducit Hiquæus in suo Comm. 4. dist. 34. q. un. n. 49. ubi ad d. argumentum Pontij respondet, in eo committi æquivocationem: vel enim (inquit) intelligit vinculum societatis, ipsum vinculum indissolubile, quod inducitur ex contractu, & inseparabile, quod ab alijs & Aug. dicitur bonum Sacramenti; vel intelligit vinculum societatis, obligationem mutui obsequij, quæ incurritur ex vinculo matrimoniali.

199. Quomodo vinculum societas sit fundamentum obligationis ad copulam, & quomodo non.

Si primum intendit, concedo, sic vinculum societatis esse fundamentum obligationis ad copulam. Sed sic dicimus nos ordinari illud vinculum ad copulam, & prolem, ut ad finem, ad quem est primò institutus contractus: & causalibus eodem sensu intellecta admittitur, & sic nihil urget.

Si intelligat ipsa mutua obsequia, & obligationem ad illa, negatur hanc esse fundamentum prioris; sed econtrà, sicut ipse contractus ordinatur ad procreationem ut ad finem, sic etiam omnis ejus obligatio connaturalis ad eundem finem refertur. Et hæc causalis est vera: Idè ordinata est societas maritalis in differentia sexus &c. ut sequeretur procreatio prolis, arguendo à causa finali: ordo enim effectus ad causam finalem est immediatus, & non mediante alio; quia circumstantia finis est prima inter reliquas, neque alioquin erat necessaria individua hæc & singularis societas, nisi propter finem illum intentum; magis enim ordinabilis erat inter fratrem & sororem, inter ipsos fratres & parentes, quàm inter virum & alienam uxorem, nisi ad bonum prolis & propagationem esset instituta. Usque adhuc præfatus Auctor. Vide plura apud ipsum de præfenti controversia.

Nobis hæc dicta sufficient pro veritate nostræ Conclusionis, quæ negat perpetuò impotentes posse contrahere verum ac validum Matrimonium; quàmvis alioqui impotentia perpetua superveniens contractui, semel legitime celebrato, eum non dissolvat, ut jamjam edissero.

CONCLUSIO IV.

Impotentia subsequens nullo casu dirimit Matrimonium etiam ratum tantum.

Impotentiam subsequentem non dirimere Matrimonium consummatum, nemo inficiatur; ut satis patet ex dictis Disp. præced. Sect. finali, quæ est de indissolubilitate Matrimonij, ubi Concluf. 3. diffusè probavimus, in lege nova non solvi Matrimonium fidelium consummatum, nisi per mortem. Impotentia porro superveniens non est mors.

200. Impotentia superveniens non dirimit Matrimonium consummatum.

Quinimò, reponit quispiam, est mors, non quidem totius hominis, sed potentia generativa, quæ æqualiter extincta est, ac si totus homo conjux esset extinctus. Atqui constat, mortuo & extincto toto homine, jus matrimoniale extingui, & alterum conjugem manere liberum: ergo mortuo partiali homine, id est, mortuà cà parte hominis, in qua residebat objectum essentialis juris matrimonialis, extingui debet tale jus in altero; atque adè alter conjux potens manebit liber; quia nec alter tenetur ipsi amplius, nec ille alteri debitum reddere, cum hoc sit omninò impossibile; extincto quidem objecto juris in eo, qui adhuc manet potens; extincto etiam subjecto juris ex parte impotentis; quia neque hic habet subjectum capax juris utendi altero potente, nec alter potest habere jus utendi impotente, seu ad usum, qui non est copula matrimonialis. Ita arguit Dicast. hic disp. 7. n. 468.

Objeçtio ex Dicast. quod impotentia sit mors.

Et prosequitur dicens: Res tota mihi videtur manifesto exemplo declarari. Ponamus duos sive ex pacto, sive ex lege habere jus & obligationem alterum alterius statis temporibus mutuo oculos aspiciendi. Hoc jus & obligatio non solum extinguitur utriusque vel alterutrius morte; sed etiam, quando saltem alterutri illorum eruti essent oculi; adè, ut sicut alterutro mortuo, superstes alter maneret liber à mutuo aspectu (quia jam esset impossibilis mutuus) ita alterutro orbatò oculis, maneret is, qui potest adhuc videre, liber à mutuo oculorum aspectu, quia jam est impossibilis mutuus. In non cæco quidem, quia non habet objectum, scilicet oculos alterius; in cæco verò, quia non habet capax subjectum & potentiam talis aspectus, scilicet oculos proprios, & non potest jus manere sine objecto juris, & sine subjecto juris.

201. Declaratur exemplo.

Sic ergo in nostro casu, licet conjuges illi habuerint jus, & obligationem copulandi se mutuo ad generationem, tale jus cessabit, non solum utriusque vel alterutrius morte; sed etiam alterutrius organo amputato, quod non minùs est essentialis instrumentum ad copulam, quàm oculi instrumentum ad visionem: unde sicut in illo casu esset impossibile mutuum jus se mutuo aspiciendi, quia in uno deficeret objectum juris, & in altero subjectum capax talis juris; ita &

202. Applicatur ad propositum.

in nostro casu erit impossibile jus se copulandi, quia in uno deficit objectum juris, nempe correlativum instrumentum ad copulam; in altero verò subjectum potens talem copulam exercere, atque adeò subjectum capax talis juris. Hactenus Dicastillo.

Cur Matr. non dissolvatur per mortem potentia generativa.

Cur ergò non dissolvitur Matrimonium consummatum, per mortem instrumenti generationis, seu potentia generativa, æquè ac per mortem totius hominis, aut mutationem sexus? An fortè quia per miraculum potest reviviscere potentia generativa? Etiam totus homo potest reviviscere, & mulier mutata in virum, rursus potest mutari in feminam; & tamen manet Matrimonium dissolutum, etsi ea per miraculum contingerent; ergò similiter in nostro casu, in quo æqualiter sublatum est jus radicale in copulam, & non solum jus proximum, ut jam ostensum est; ne alioqui cogamur dicere, etiam impotentes posse acquirere jus illud radicale, ac proinde ex natura rei validè contrahere Matrimonium.

203. Reviviscere potentia generativa, reviviscit jus copula.

Solutio hujus difficultatis patet ex dictis Concluf. præced. quæ non judico hic repetenda. Tantum addo: si per miraculum, aut etiam per demonem revivisceret potentia generativa, iterum sine novo consensu revivisceret jus pristinum & pristina obligatio se mutuo copulandi ad generationem: secus si totus homo revivisceret, aut iterata fieret mutatio in priorem sexum.

Ratio disparitatis: quòd per mortem solius potentia generativa non dissolvatur Matrimonium; sed maneat firmum & validum, quoad omnia obsequia possibilia; secus per mortem totius hominis, aut mutationem sexus, Deo ita volente, & suam voluntatem demonstrante, per communem sensum totius Ecclesie. Jam autem inter obsequia, quæ mutuo præstant conjuges, præcipuum est copula, quæ ab alijs præstari nequit. Neque solum obligant se ad præstanda obsequia pro hoc aut illo die, hoc vel illo anno; sed pro toto tempore vitæ suæ.

204. Probatur.

Licet ergò in casu nostro jus radicale ad copulam, tamquam omninò impossibile, extinctum fuerit, sive potius sopitum pro tempore impotentia; equidem reviviscet, reviviscente potentia, cum jam rursus habeatur objectum, & subjectum illius juris. Sicuti in exemplo posito, si duo sive ex pacto, sive ex lege haberent jus & obligationem aspiciendi mutuos oculos pro toto tempore vitæ suæ, tametsi uni illorum vel utriusque eruti essent oculi, adeoque pro tempore, quo forent eruti, manerent liberi ab obligatione; equidem si oculi per miraculum restituerentur, non video, quare prior obligatio non foret restituta, cum jam habeat objectum & subjectum debitum. Atque hæc de Matrimonio consummato.

205. An impotentia superveniens dissolvat Matrimonium ratum.

Venio ad Matrimonium tantum ratum, de quo aliqui dubitant, an non dissolvatur per impotentiam superveniens. Scotus 4. dist. 34. q. un. n. 3. scribit sequentia: *Si talis impotentia (loquitur de perpetua) sequitur Matrimonium*

consummatum, non dirimit, quia jam potestas est tradita vere, & ille, cui fuit tradita, missus fuit in possessionem: ergò non potest revocari per aliquod impedimentum superveniens. Si autem tale impedimentum veniat inter Matrimonium ratum & consummatum, dubium est, an dirimat, 33. q. 1. Primum cap. videtur dicere partem affirmativam: Conjugium confirmatur officio: & sequitur post: Antequam confirmetur, impossibilitas officij solvit vinculum. Contrarium videtur; quia jam data est potestas, & si impedimentum usus accidat, non propter hoc rescindi potest datio prior, licet difficile esset judicare, si non praeceperat ratum, an praeceperat consummatum, nisi fortè esset ablatio alicujus partis necessaria ad actum illum tempore illo interveniens. Ita Doct. Subtilis.

Sed nota; illa verba, quæ citantur pro parte affirmativa, non esse alicujus Pontificis aut Concilij Oecumenici, vel S. Patris. Cujus ergò? Gratiani in Summa d. quæst. ad finem. Unde ipse pro hac parte citatur à Sanchio lib. 7. disp. 102. n. 2. cum Alijs perpaucis.

Ducuntur autem primo ex cap. 18. 32. q. 7. sequentis tenoris: *Quod proposuisti, si mulier infirmitate correpta non voluerit debitum viro reddere, quid ejus faciat jugalis: bonum esset si sic permaneret, ut abstinentia vacaret; sed quia hoc magnorum est, ille, qui se non poterit continere, nubat magis; non tamen subsidij opem subtrahat ab illa, quam infirmitas præpedit, non detestabilis culpa excludit.* Ita Greg. III. Bonif. Episc. Epist. 4.

Alius textus, qui videtur favere huic sententia, est cap. 3. de Frigid. & malefic. quod sic sonat: *Ex litteris tuis accepimus, quòd quidam sexdecim annorum, quandam annorum tredecim duxit uxorem: qui cum debitum reddere non posset, mulier tam gravem infirmitatem contraxit, ut omninò viro sit facta inutilis, & instrumentum ejus impeditum, ita quòd vir ei commisceri non potest. Respondemus igitur, quòd si vitium illud mulier à natura contraxit, nec ope medicorum poterit adjuvari, viro aliam accipiendi liberam tribuas facultatem.* Ita Alex. III.

Quòd autem ambo hi textus loquantur de impotentia superveniens Matrimonio jam contracto, planum est & apertum ex verbis mox recitatis. An etiam de Matrimonio rato tantum, non ita constat de priori textu; de posteriori autem non est dubitandum.

Ut ut sit, propter dictos textus non est recedendum à Concluf. quam Sanchez sup. n. 3. vocat verissimam, & expressè habetur cap. 25. 33. q. 7. *Hi, qui Matrimonium sani contraxerunt, & uni ex duobus amentia, aut furor, aut aliqua infirmitas accesserit, ob hanc infirmitatem conjugia talium solvi non possunt. Similiter sententiam de his, qui ab Adversarijs exaccantur, aut membris truncantur, aut à Barbaris execti fuerint.* Ita Nicol. ad Carolum Moguntinensem Episcopum.

Item 32. q. 5. cap. 15. refertur ex Aug. de Sermo. Domini in monte lib. 1. c. 32. *Si uxorem quis habeat sterilem, vel deformem corpore, sive debilem membris, vel cæcam, vel surdam, vel claudam,*

Negat Sc.

206. Affirmat Gratianus & panis Al. Sanchez.

Probatur ex c. 18. 32. q. 7.

207. He. c. 3. de Frig.

208. Sententia negativa est verissima juxta Sanchez & habetur c. 25. 33. q. 7.

Item c. 15. 32. q. 5.

dam.

dan, vel si quid aliud, sive morbis & doloribus, languoribusq; confectam, & quidquid (excepta fornicatione) cogitari potest vehementer horribile, pro fide & societate sustineat. Ergo intelligit etiam impotentiam, cum ita universaliter loquatur.

Sed & universaliter loquuntur hi textus de Matrimonio, non distinguentes inter consummatum, & ratum tantum. Igitur nec nos debemus distinguere sine evidenti ratione. Quæ autem ista?

209. Quia (inquiunt Adversarij) non minus requiritur ad conservationem rei, quam ad ejus essentiam: at Matrimonium consistere nequit, si a principio adsit perpetua coeundi impotentia: nec ergo conservari poterit, si illo inito superveniat.

Præterea: quia obligatio ad reddendum debitum, semper comitatur Matrimonium tanquam illius passio. Cessante ergo hac obligatione ob impotentiam supervenientem, cassabitur Matrimonij essentia, utpotè quæ absque propria passione subsistere non valet. Sic illi.

Verumenimvero hæc duplex ratio æqualiter militat in Matrimonio consummato & rato tantum: & tamen Gratianus sup. admittit, & omnes unanimiter fatentur, Matrimonium consummatum non dissolvi per impotentiam supervenientem. Ipsi ergo viderint, quid respondeant ad has rationes. Nostra responsio patet ex dictis præcedenti Conclusionem, ad quam remitto Lectorem.

210. Restat solum, ut satisfaciamus textibus, sup. ex adverso adductis. Quantum ad primum, Gloss. ibi verb. *Nubat*, variè eum explicat. Do ipsissima ejus verba: *Hoc*, inquit, *Anglicis concessum est, ut dicit Greg. quia novi erant in fide, ut inf. ead. §. Quamvis. Sed malè; quia iste non fuit Greg. Magnus, nec scribit Augustino Anglorum Episcopo, cui illa concessio facta est, 35. q. 1. Quædam lex. Vel intellige, quod loquitur de sponsa, & secundum hoc illud est consilium: Non enim opem subtrahat. Vel intellige de dote ei restituenda, extra de Donat. inter virum & uxorem, c. 1. & 2. Vel loquitur de arcta, & illud erit consilium: Non enim opem &c.*

Sed contra hoc objicitur extra de Frigid. & malef. Consultationi; nam ibi dicit, quod non invenitur aliquis Canon de arcta. Sed certè bene invenitur, sed non expressè. Vel intellige de juvene, qui continere non potest, cui permittitur contrahere cum una permissiva comparatione, ne ad plures accedat: simile inf. prox. q. 2. Si quid. Vel dic, hoc abrogatum esse, ut dicit Hugo:

Ecce multiplex interpretatio D. textus; nobis probatur illa, quæ per infirmitatem intelligit arctitudinem antecedentem, propter quam prius Matrimonium fuerat invalidum.

211. Nec obstant illa verba: *Non tamen subsidij opem &c.* quia, ut ait Gloss. vel sunt consilij, vel intelligenda sunt de dote restituenda, juxta cap. 1. de Donat. inter virum & mul. *Mulieres cum pro aliqua licita causa a proprijs viris fuerint separata, totam dotem præcipimus sibi reddi.*

Ubi Gloss. verb. *Licità*, inquit: *Putà con-sanguinitatis, vel alià legitimà, & ignoranter contraxit, tunc restitui debet, quidquid alter ab altero habuit, sup. de Conjug. serv. Proposuit: quia nullum fuit Matrimonium: alias si scienter contraxissent, perdere debent quidquid alter alteri dederit, & fisco applicatur, nisi errore aut minori ætate excusentur.*

Commodè ergo intelligi potest d. cap. *Quod proposuisti*, de impotentia antecedente. Imò debet, nisi velis dicere, etiam Matrimonium consummatum dissolvi per impotentiam subsequentem. Neque enim verba textus distinguunt, sed universaliter loquuntur de muliere, quæ, infirmitate correpta, non valet debitum viro reddere; hæc autem infirmitas supervenire potest tam Matrimonio rato, quam consummato.

Consimiliter de impotentia antecedente intelligi potest, & verò debet posterior textus, sup. allegatus, putà cap. *Ex litteris*, de Frig. & malefic. eum Glossa ibi verb. *Contraxit*, quod sic explicat: *id est, contraxisse apparuit, vel in veritate contraxit, ex eo, quod contra naturam vim ei forsitan intulit, quia arcta fuit: unde nullo modo potuit sibi commisceri; unde magis inhabilis reddita fuit, & sic non fuit Matrimonium (propter arctitudinem, quæ præcesserat contractum) infra eod. Fraternalitatis. Si enim non loqueretur de impedimento, præcedente Matrimonium, stare non posset; quod dicitur in fine 32. q. 1. Dixit, & q. 5. Si uxorem, & sup. de Conjug. leprosa c. 1. & 2.*

Igitur dicti textus non convincunt intentum Adversariorum. Sed neque rationes ab eis allatæ; atque adeò persistendum est in Conclusione tamquam verissimâ & communiter receptâ. Solum quæri posset; an impotentia quæ concomitatur contractum Matrimonij, censeri debeat subsequens, an verò antecedens; id est, an dirimat contractum, quem concomitatur, vel relinquat eum firmum ac validum.

Hanc questionem non reperio decisam in aliquo Auctore, cum tamen sæpius soleat contingere talis impotentia; id est, sæpè malefici, dum actu contrahitur Matrimonium, ponunt signum aliquod magicum, per quod reddantur conjuges impotentes ad reddendum debitum. Quæritur ergo, an hæc impotentia concomitans sit antecedens, vel consequens; an dirimat, vel non dirimat Matrimonium.

Mihi videtur, salvo meliori, dirimere, si cætera adsint. Ratio mea est: quod talis impotentia impediatur translationem dominij corporis apti ad generationem; nam, ut supponitur, eo ipso momento, quo corpus transfertur, aut transferri deberet, corpus est ineptum; ergo per talem contractum non transfertur corpus aptum, sed ineptum. Iam autem ratio, quare impotentia antecedens impediatur Matrimonium & ipsum dirimat, est, quod impediatur translationem corporis apti ad generationem.

Dices: peccatum commissum in ipso Baptismo Multi annuerant peccatis, commissis post

212. De impotentia antecedente intelligitur D. textus.

Videam d. c. 3. de Frig.

213. An impotentia concomitans contractum censeri debeat antecedens.

214. Affirmat Auctor & probat.

215. Objectio.

Baptismum, in ordine ad absolutionem sacramentalem. Ergo similiter impotentia concomitans Matrimonium censerit potius debet subsequens Matrimonium, quam antecedens, in ordine ad dirimendum vel non dirimendum Matrimonium.

Solutio.

Respondeo: disparitatem petendam esse ex subiecta materia. Sacramenti Pœnitentiæ materia sunt peccata hominis baptizati, sive commissa ab homine baptizato, ut suo loco ostendimus ex Trident. sess. 14. c. 5. Porro peccata commissa in ipso Baptismo, sunt peccata hominis baptizati. At verò materia contractus Matrimonij, sunt corpora apta ad generationem, qualia non sunt corpora, quæ in ipso contractu fiunt inepta: non enim corpora sunt materia contractus, nisi eo instanti, quo contrahitur; jam autem in casu nostro eo instanti sunt inepta: ut proinde sit contractus impotentium, sicut peccatum, quod committitur in Baptismo, est peccatum hominis baptizati.

216. *Sententia Doct. Seraphici de impotentia naturali.*

Finio hanc Conclus. cum verbis Doct. Seraphici 4. dist. 34. a. 2. q. 1. ubi tractat de impotentia naturali, & n. 21. sic ait: *Ad illud quod objicitur, quod est vinculum insollubile: dicendum, quod istud verum est, postquam contractum est legitime; & ex tunc, si superveniat illegitimitas hac, non solvit Matrimonium; sed, si prævenit, impedit contractionem: & adeo impedit, quod, etsi videatur Matrimonium contrahi secundum faciem hominum, tamen secundum veritatem non contrahitur; & ideo dicitur dirimere jam contractum, non quod illud vinculum infringat, sed tantum est impedimentum, quod, etsi de facto consummetur in facie hominum, nullam tamen soliditatem habeat.*

217. *Itemque de impotentia accidentali.*

Similiter loquitur de impotentia accidentali, quæ est per maleficium, ibidem q. 2. n. 23. *Impotentia (inquit) perpetua aut præcedit legitimam contractionem Matrimonij, aut sequitur. Si præcedit, facit personam illegitimam, ita quod impedit contrahendum, & dirimit jam contractum. Si sequitur, non impedit. Sicut etiam de sectis dicitur caus. 32. q. 7. Cum autem non distinguat D. Bonav. inter Matrimonium ratum, & consummatum, merito à Sanchez sup. n. 3. citatur pro nostra Conclusionem.*

Sed quid, interrogat aliquis, si dubium sit, an impotentia præcesserit Matrimonium, an subsecuta fuerit? Respondetur:

CONCLUSIO V.

In dubio, an impotentia præcesserit, si est naturalis, præsumitur præcessisse. Si est accidentalis, præsumi potest subsecutam fuisse.

218. *Aliqui doctores, in dubio præsumendum semper impotentiam*

Complures apud Sanchez sup. disp. 103. n. 1. sine aliqua distinctione docent, in dubio, an impotentia præcesserit Matrimonium, & proinde illud sit irritum; sustinent, inquam, præsumi eam præcessisse, ac Matrimonium esse

dissolvendum tamquam irritum.

Ducuntur primò, per cap. fin. de Frig. & malef. ubi nec allegatio, nec probatio facta est super prioritate temporis; sed probato maleficio, ac præsumpto perpetuo per triennij experientiam, separatim est Matrimonium, quasi jus statim præsumatur maleficium præcessisse. Nam aliàs id probandum erat, ut Matrimonium ratione illius dissolveretur.

Respondet Sanchez sup. n. 11. cum textum nil probare; quia non petitum est à Pontifice, an præsumatur maleficium præcessisse, nec de hoc quæstio instituta est, ut id allegaretur aut probaretur. Sed tantum quæsitum est, quando præsumatur maleficium perpetuum, ut sic Matrimonium subsequens dirimat, & respondet Pontifex, quando triennio cohabitationis transacto non cessat. Nec aliqua mentio est facta de maleficio antecessione, sed ea supponitur, quia circa illam non versabatur dubium. Hæc ille.

Sed quare (reponunt Adversarij) non versabatur circa illam dubium, nisi quia jus præsumit, impotentiam ex maleficio semper præcedere Matrimonium, nisi contrarium probetur?

Rogas: quo fundamento hoc præsumatur? Nam opposita præsumptio est in favorem Matrimonij: in dubio autem favendum est valori Matrimonij; arg. cap. Licet ex quadam, 47. de Testibus & attest. in fine: *Tolerabilis est enim, aliquos contra statuta hominum dimittere copulatos, quam conjunctos legitime contra statuta Domini separare.*

Respondent: hoc procedere, quando Matrimonium potest consequi suum finem, teste Abbate cap. Fraternitatis, de Frig. & malef. n. 16. ubi ait: *Sed est dubium, utrum præsumatur (maleficium) præcessisse Matrimonium, an secutum fuisse. Doctores licet hic dubitent, videntur tamen magis inclinare in sententiam, ut præsumatur præcessisse, & sic expediantur isti, & non maneant impediti.*

Neque obstat cap. Licet ex quadam, in fine sup. de Testibus, ubi dicitur, quod in dubio est pro Matrimonio sententiandum; illud enim procedit, ubi Matrimonium potest habere suum effectum, scilicet evitacionem fornicationis, vel bonum prolis, quod hic non est propter impotentiam coeundi. Et nota mirabilem limitationem ad illud cap. ut nunquam præsumatur pro Matrimonio in dubio, quando non potest habere suum effectum.

Et hanc opinionem sequitur Do. Ant. in cap. proximum. Sed ego allego Glossam in contrarium, 33. q. 1. in Summa, quæ dicit, quod impedimentum præsumitur subsecutum favore Matrimonij. Primum dictum plus mihi placet, ex quo nunquam potuit cognoscere illam mulierem: nam ex futuro præsumitur circa præteritum, ut notat Gloss. in cap. Scribam, sup. de Præsumpt. Hactenus Panormitanus.

Addam adhuc unum argumentum pro hac sententia. Quia (inquiunt Adversarij) judicando impotentiam præcessisse, faveatur proli & continentia. Sic enim conjux potens non manebit

riam præcessisse. Probant 1. ex c. fin. de Frig.

219. *Sed minus solide, ex Sanchez.*

Impugnatio Sanchez.

220. *Quo sumo datumus jus præsumat impotentiam præcessisse.*

221. *Quando sit in dubio sententiandum pro Matr. ex Abbate.*

222. *Aliud arg. pro hac sententia.*